ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ)
ΤΗΣ 27ης ΜΑΪΟΥ 1982 [1]

Provveditorie Marittime S. Giacomo SpA κατά Amministrazione delle Finanze dello Stato — Dogana di Genova (αἴτηση τοῦ Tribunale τῆς Γένοβας γιά τήν ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως)

«Εἰσφορά λόγω ἐξαγωγῆς ζάχαρης — Χρόνος κατά τόν ὁποῖο καθίσταται ἀπαιτητή ἡ ἀξίωση»

Ὑπόθεση 196/81

Περίληψη

Γεωργία — Κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς — Ζάχαρη — Εἰσφορές λόγω ἐξαγωγῆς — Ἀπαιτητές τό ἀργότερο κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων — Εἴσπραξη σέ μεταγενέστερο χρόνο — Ἀπώλεια τοῦ δικαιώματος — Ὄχι

Κανονισμός τοῦ Συμβουλίου 1076/72 ἄρθρο 3 παράγραφος 2)

Ἡ ἔκφραση «ἀπαιτητή τό ἀργότερο» κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων πού περιέχεται στό ἄρθρο 3 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1076/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, περί τῶν λεπτομερειῶν ἐφαρμογῆς τῶν εἰσφορῶν λόγω ἐξαγωγῆς στόν τομέα τῆς ζάχαρης πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ ὄχι ὑπό τήν ἔννοια ὅτι συνεπάγεται ἀπώλεια δικαιώματος, ἀλλά ὅτι ἀποκτᾶ νόημα στήν περίπτωση πού ὁ χρόνος τοῦ καθορισμοῦ, συνεπῶς καί τοῦ ἀπαιτητοῦ τῆς ὀφειλῆς, τοποθετεῖται πρό τῆς ἡμερομηνίας τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων. Ἄρα, ἡ ἐκκαθάριση καί ἡ κατά κυριολεξία εἴσπραξη τῆς εἰσφορᾶς, δηλαδή ἡ καταβολή της, δύνανται νά γίνουν μεταγενεστέρως.

Στήν ὑπόθεση 196/81,

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο αἴτηση τοῦ Tribunale τῆς Γένοβας, Prima Sezione Civile (πρῶτο τμῆμα πολιτικῶν ὑποθέσεων), πρός τό Δικαστήριο, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, μέ τήν ὁποία ζητεῖται, στά πλαίσια τῆς διαφορᾶς πού ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ αἰτοῦντος δικαστηρίου μεταξύ

PROVVEDITORIE MARITTIME S. GIACOMO SPA, Μιλάνο,

1 — Γλώσσα διαδικασίας: ἡ ἰταλική.

καί

AMMINISTRAZIONE DELLE FINANZE DELLO STATO — DOGANA DI GENOVA (τελωνεῖο τῆς Γένοβας),

ἡ ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 3, παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1076/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 25ης Μαΐου 1972, περί τῶν λεπτομερειῶν ἐφαρμογῆς τῶν εἰσφορῶν λόγω ἐξαγωγῆς στόν τομέα τῆς ζάχαρης καί περί τροποποιήσεως τοῦ κανονισμοῦ 2637/70 (GU L 121, σ. 22),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρῶτο τμῆμα)

συγκείμενο ἀπό τούς G. Bosco, πρόεδρο τμήματος, A. O'Keeffe καί T. Koopmans, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: G. Reischl
γραμματεύς: J. A. Pompe, βοηθός γραμματεύς

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας καί οἱ παρατηρήσεις πού κατετέθησαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου τῆς ΕΟΚ ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί ἔγγραφη διαδικασία

1. Ὁ κανονισμός 1009/67 τοῦ Συμβουλίου τῆς 18ης Δεκεμβρίου 1967, περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τῆς ζάχαρης (GU 308, σ. 1) προβλέπει στό ἄρθρο 16, παράγραφος 1, ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό 607/72 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 23ης Μαρτίου 1972 (GU L 75, σ. 4) ὅτι

«ὅταν ἡ τιμή cif τῆς λευκῆς ζάχαρης ἤ τῆς ἀκατέργαστης ζάχαρης εἶναι ἀνώτερη ἀπό τήν τιμή κατωφλίου εἰσπράττεται, κατά τήν ἐξαγωγή τοῦ συγκεκριμένου προϊόντος, εἰσφορά ἴση πρός τή διαφορά τῶν δύο αὐτῶν τιμῶν.

Ὅταν ὑπάρχει κίνδυνος, ὁ ἐφοδιασμός σέ ζάχαρη τοῦ συνόλου ἤ μιᾶς ἀπό τίς πε-

ριοχές τῆς Κοινότητος νά μήν ἐξασφαλίζεται πλέον σέ ἐπίπεδο τιμῆς μέσα στό ὅριο τῆς τιμῆς κατωφλίου, δύναται νά προβλέπεται ἡ ἐπιβολή εἰδικῆς εἰσφορᾶς λόγω ἐξαγωγῆς τοῦ ἐν λόγω προϊόντος. Σέ περίπτωση ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ἐδαφίου, δέν ἔχουν ἐφαρμογή οἱ διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἐδαφίου» (Ὁ κανονισμός 3330/74 ἐγκατέλειψε τήν διάκριση μεταξύ εἰσφορᾶς καί εἰδικῆς εἰσφορᾶς).

«Πλήν ἀντιθέτων διατάξεων, θεσπιζομένων ἀπό τό Συμβούλιο κατά τήν προβλεπομένη στήν παράγραφο 3 διαδικασία ἡ πρός εἴσπραξη εἰσφορά ἤ εἰδική εἰσφορά ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, εἶναι ἐκείνη πού ἰσχύει τήν ἡμέρα τῆς ἐξαγωγῆς».

Οἱ εἰσφορές αὐτές εἶχαν ὡς σκοπό νά ἐξασφαλίσουν στήν Κοινότητα ἐπαρκή ἐφοδιασμό σέ ζάχαρη, ἀποθαρρύνοντας τίς ἐξαγωγές σέ περιόδους ὅπου οἱ αὐξήσεις τῶν διεθνῶν τιμῶν τίς καθιστοῦσαν ἐλκυστικές.

Ὁ προαναφερθείς κανονισμός 1076/72 τῆς Ἐπιτροπῆς καθώρισε τίς λεπτομέρειες ἐφαρμογῆς τῶν ἐν λόγω εἰσφορῶν ἐξαγωγῆς. Στό ἄρθρο 3 ὁρίζει ὅτι:

«1. Ἐκτός τῶν περιπτώσεων ὅπου ἡ εἰδική εἰσφορά λόγω ἐξαγωγῆς προσδιορίζεται στό πλαίσιο διαγωνισμοῦ, οἱ ἀναφερόμενες στό ἄρθρο 1 εἰσφορές εἶναι ἐκεῖνες πού ἰσχύουν τήν ἡμέρα τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων, στίς ὁποῖες ἀναφέρεται τό ἄρθρο 8, παράγραφος 2, δεύτερο ἐδάφιο, στοιχεῖο 6 τοῦ κανονισμοῦ ΕΟΚ 1373/70.

2. Οἱ εἰσφορές εἰσπράττονται ἀπό τό Κράτος μέλος, στό ἔδαφος τοῦ ὁποίου συμπληρώνονται οἱ ἀναφερόμενες στήν παράγραφο 1 διατυπώσεις. Καθίστανται δέ ἀπαιτητές τό ἀργότερο κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐν λόγω διατυπώσεων.»

Οἱ εἰσφορές εἶναι οἱ ἰσχύουσες κατά τήν ἡμέρα τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν δατυπώσεων, ἡ ὁποία ὁρίζεται στό ἄρθρο 15 παράγραφος 5 τοῦ κανονισμοῦ 1373/70 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 10ης Ἰουλίου 1970, περί κοινῶν λεπτομερειῶν ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τῶν ἀδειῶν εἰσαγωγῆς, ἐξαγωγῆς καί προκαθορισμοῦ, γιά τά γεωργικά προϊόντα πού ὑπόκεινται σέ καθεστώς ἐνιαίων τιμῶν (GU L 158, σ. 1), ὡς ἡ ἡμέρα

«... κατά τήν ὁποία ἡ τελωνειακή ἀρχή δέχεται τήν πράξη μέ τήν ὁποία ὁ δηλῶν ἐκφράζει τήν βούλησή του νά ἐξαγάγει τά ἐν λόγω προϊόντα ... ἤ νά τά θέσει ὑπό τελωνειακό ἔλεγχο ...».

2. Ἡ SpA Provveditorie Marittime S. Giacomo — προμηθεύτρια τῶν πλοίων τῆς γραμμῆς τῆς ναυτιλιακῆς ἑταιρίας «Italia» —ἑδρεούσης στό Μιλάνο, ἐξήγαγε στήν Ἑλβετία, μεταξύ Αὐγούστου καί Δεκεμβρίου 1974, ὁρισμένες παρτίδες κατεργασμένης ζάχαρης συνολικοῦ βάρους 261 033 χλγ. Κατά τόν χρόνο τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἐξαγωγῶν δέν ἐζητήθη καμμία εἰσφορά.

Τόν Ἰανουάριο καί Φεβρουάριο 1975, τό τελωνεῖο τῆς Γένοβας ἀπεφάσισε τήν εἴσπραξη συνολικοῦ ποσοῦ 151 038 885 λιρετῶν ὡς εἰσφορᾶς ὀφειλομένης δυνάμει τοῦ κανονισμοῦ 1009/67, τῆς ὁποίας τήν καταβολή δέν ἀπήτησε, ἐκ παραδρομῆς, κατά τήν συμπλήρωση τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων.

Οἱ διάδικοι στήν κυρία δίκη δέν συμφωνοῦν στό θέμα τῆς καταγωγῆς καί τῆς προελεύσεως τοῦ ἐπιδίκου ἐμπορεύματος. Ἡ ἐξαγωγεύς ἰσχυρίζεται ὅτι τό ἐν λόγω ἐμπόρευμα, ἀποθηκευμένο στήν ἰδιωτική της ἐλεύθερη ἀποθήκη στήν Γένοβα — Rivarolo, προήρχετο ἀπό διάφορες πηγές, εἶχε δέ τοποθετηθεῖ στήν ἀποθήκη ὡς «ἄλλοδαπό προϊόν». Ἡ ἐπιχείρηση ἰσχυρίζεται

ὅτι εἶχε λάβει, ἀπό τό τελωνεῖο, ἄδεια θέσεως σέ ἐλεύθερη κυκλοφορία. Ἡ Amministrazione delle Finanze dello Stato, ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ἐπίδικη ζάχαρη ἦταν κοινοτικῆς καταγωγῆς καί προελεύσεως.

Ἡ ἐξαγωγεύς προσέφυγε κατά τῶν πράξεων τοῦ τελωνείου, ἐνώπιον τοῦ Tribunale τῆς Γένοβας, προβάλλοντας τό παράνομο τῶν ἀπαιτήσεων τῆς Amministrazione delle Finanze dello Stato καί ἐπικαλουμένη ἰδίως τό ἄρθρο 3 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1076/72, πού καθορίζει ρητῶς τόν χρόνο κατά τόν ὁποῖο ἡ εἰσφορά καθίσταται ἀπαιτητή, ὡς: «τό ἀργότερο κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων», πράγμα πού ἔχει ὡς συνέπεια, κατά τήν γνώμη της, ὅτι ἡ μή ἄσκηση τοῦ ἐν λόγω δικαιώματος ἐξομοιοῦται μέ ἀπώλεια τοῦ δικαιώματος ἀπαιτήσεως τῆς ἐν λόγω ἐπιβαρύνσεως. Κατά τήν γνώμη τῆς ἐξαγωγέως ἀπό τά ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι, δεδομένου ὅτι ἡ εἰδική αἴτηση περί παροχῆς ἀδείας ἐξαγωγῆς τῆς ζάχαρης εἶχε διατυπωθεῖ στά ἴδια της τά ἔγγραφα, ἡ τελωνειακή ἀρχή ἠδύνατο νά ἀπαιτήσει τήν ἐπίδικη καταβολή ἀκριβῶς κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων, ἄν εἶχε κρίνει ὅτι ὠφείλοντο εἰσφορές λόγω ἐξαγωγῆς. Ἐπειδή τό τελωνεῖο δέν ἐζήτησε τήν καταβολή τῆς εἰδικῆς εἰσφορᾶς κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων, ἀπώλεσε ἐπομένως τό δικαίωμά του νά τήν εἰσπράξει μεταγενεστέρως.

Ἡ Amministrazione delle Finanze dello Stato ἀνεγνώρισε, ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ὅτι ὁ χρόνος τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων συμπίπτει μέ τόν χρόνο τῆς ἀποδοχῆς, ἐκ μέρους τῶν τελωνειακῶν ὑπηρεσιῶν, τῆς δηλώσεως εἰσαγωγῆς ἤ ἐξαγωγῆς, ἰσχυρίσθη ὅμως ὅτι θεωρεῖ ὅτι κατά τό χρονικό αὐτό σημεῖο συντελεῖται ἡ προκαταρκτική φάση τῆς τελωνειακῆς ὑποχρεώσεως, ἐνῶ ἡ ἐκκαθάριση καί ἡ εἴσπραξη τῶν δασμῶν ἀποτελοῦν φάση κανονικῶς μεταγενέστερη τοῦ ἀνωτέρω χρονικοῦ σημείου. Ἀπέκλεισε δέ τό ὅτι ἀπό τήν ἐν λόγω κοινοτική διάταξη συνάγεται ἔκπτωση δικαιώματος πού ἀπαγορεύει στήν ἁρμοδία ἀρχή τοῦ Κράτους μέλους νά ἀπαιτήσει μεταγενεστέρως τό ποσό τῆς εἰδικῆς εἰσφορᾶς, τό ὁποῖο ἐκ παραδρομῆς δέν εἰσεπράχθη κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων.

3. Τό Tribunale τῆς Γένοβας, θεωρώντας ὅτι ἀνέκυπτε πρόβλημα ἑρμηνείας μιᾶς κοινοτικῆς διατάξεως, ἀπεφάσισε, μέ διάταξη τῆς 25ης Μαΐου 1981, καί σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 177 τῆς συνθήκης, ν' ἀναβάλει τήν ἔκδοση ἀποφάσεως καί νά ὑποβάλει, στό Δικαστήριο προδικαστικό ἐρώτημα ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 3 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1076/72, πού ὁρίζει ὅτι οἱ ἀναφερόμενες στό ἄρθρο 1 εἰσφορές «καθίστανται ἀπαιτητές τό ἀργότερο κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐν λόγω διατυπώσεων» (δηλαδή τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων), τό ὁποῖο ἐρώτημα διατυπώνεται ὡς ἑξῆς:

«Ποιά εἶναι ἡ ἀκριβής ἔννοια τῆς ἐκφράσεως "τό ἀργότερο", εἰδικότερα δέ, ἡ ἔκφραση αὐτή ἀναφέρεται στό χρονικό σημεῖο τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ποσοῦ τῆς εἰσφορᾶς, ἤ μήπως στό ἀρχικό ἤ τό τελικό χρονικό σημεῖο τοῦ κατά κυριολεξία ἀπαιτητοῦ (χαρακτήρας μιᾶς ὀφειλῆς, τῆς ὁποίας τήν ἄμεση ἐκτέλεση δύναται νά ἀπαιτήσει ὁ δανειστής);»

Ἡ διάταξη τοῦ Tribunale τῆς Γένοβας περιῆλθε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 2 Ἰουλίου 1981.

Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου τῆς ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ἡ SpA Provveditorie Marittime S. Giacomo, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν E. Airenti, δικηγόρο Μιλάνου, ἡ ἰταλική κυβέρνηση, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Avvocato dello Stato, I. M. Braguglia, καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν νομικό της σύμβουλο R. Wainwright, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν G. Berardis, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή ἀποδείξεων καί, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 95 παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, τήν ἀνάθεση τῆς ὑποθέσεως στό πρῶτο τμῆμα.

II — Γραπτές παρατηρήσεις πού κατετέθησαν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου

1. Παρατηρήσεις τῆς Provveditorie Maritime San Giacomo SpA

Κατά τήν γνώμη τῆς ἐξαγωγέως ἀπό τό ἄρθρο 3 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1076/72 προκύπτει σαφῶς ὅτι ἡ εἴσπραξη τῆς εἰσφορᾶς τοποθετεῖται κατά τόν χρόνο τῆς ἐκπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων, δηλαδή κατά τό χρόνο τῆς προσαγωγῆς τῶν ἐμπορευμάτων ἤ τῶν σχετικῶν περί τῶν ἐμπορευμάτων ἐγγράφων, στό τελωνεῖο τοῦ Κράτους μέλους. Τό Κράτος μέλος δέν δύναται νά εἰσπράξει τίς εἰσφορές ἐκ τῶν ὑστέρων.

Κατά τήν γνώμη της, ἀπό τήν στιγμή πού οἱ ἁρμόδιες ἰταλικές ἀρχές ἔδωσαν τήν ἄδεια ἐξαγωγῆς χωρίς νά ἀπαιτήσουν τήν καταβολή κοινοτικῶν δασμῶν, διότι δέν ἐσκέφθησαν ὅτι ὠφείλοντο, δέν ἠδύναντο ἐν συνεχεία νά στραφοῦν κατά τοῦ ἐπιχειρηματία, χωρίς νά ὑπάρχει εἰδικός κανόνας, εἴτε κοινοτικός εἴτε ἐθνικός, βάσει τοῦ ὁποίου ἡ διοίκηση θά ἠδύνατο νά ἀσκήσει τό ἐν λόγω δικαίωμα.

Ἡ ἐξαγωγεύς ἀναφέρει τά ἐρωτήματα πού εἶχε προτείνει στό Tribunale νά ὑποβάλει στό Δικαστήριο. Πρῶτον, ἀνακύπτει τό ἐρώτημα τοῦ νομικοῦ χαρακτηρισμοῦ, κατά τό κοινοτικό δίκαιο, τῆς ζάχαρης «ἀλλοδαπό προϊόν» πού προορίζεται γιά τόν «ἐφοδιασμό πλοίων». Τό ἐμπόρευμα αὐτό πρέπει νά θεωρεῖται ὡς ἀπαλλασσόμενο κάθε κοινοτικοῦ δασμοῦ, ἀνεξάρτητα ἄν ἔχει τοποθετηθεῖ σέ ἐλεύθερη ἀποθήκη «δημόσια» ἤ «ἰδιωτική». Σχετικῶς, δέν πρέπει νά ὑπάρχει καμμία διαφορά μεταχειρίσεως, τό δέ τοποθετημένο σέ ἐλεύθερη, ἰδιωτική ἀποθήκη ἐμπόρευμα πρέπει νά θεωρεῖται ὡς «ἄπατρι», ἀκριβῶς ὅπως καί τό τοποθετημένο σέ ἐλεύθερη δημόσια ἀποθήκη.

Τό ἐπίδικο ἐμπόρευμα δέν ἐμπίπτει στό πεδίο ἐφαρμογῆς τῶν κανονισμῶν 1009/67 καί 1076/72. Πράγματι, ὅπως προκύπτει ἀπό τά τελωνειακά ἔγγραφα, τό ἐμπόρευμα αὐτό εἰσήχθη στήν Κοινότητα ὡς ἐμπόρευμα προοριζόμενο γιά τόν ἐφοδιασμό πλοίων καί ἦταν, ἐπομένως, ἐξωκοινοτικό. Στήν πραγματικότητα ἕνα μεγάλο μέρος τῆς ζάχαρης προήρχετο ἀπό τήν Val d'Aoste, περιοχή πού ἀπολαύει ἰδίου καθεστῶτος ἐντός τῆς Κοινότητος καί, ἐπομένως, δέν ἠδύνατο νά θεωρηθεῖ ὡς κοινοτική ζάχαρη, διότι, κατά τά λεγόμενα τῆς ἐξαγωγέως, «ἀνῆκε σέ ἔδαφος, τό ὁποῖο ἦταν καί εἶναι ἐκτός τῆς κοινοτικῆς δικαιοδοσίας».

2. Παρατηρήσεις τῆς Ἰταλικῆς κυβερνήσεως

Κατά τήν ἰταλική κυβέρνηση ἀπό τήν ἐξέταση τοῦ ἄρθρου 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, τοῦ κανονισμοῦ 1076/72 δέν προκύπτει ὅτι ἡ διάταξη αὐτή ἐπιφέρει ἔκπτωση ὡς πρός τό δικαίωμα ἀναζητήσεως τῆς εἰσφορᾶς: συνεπῶς δέν θίγει τό δικαίωμα καί τό καθῆκον τοῦ Κράτους μέλους πού, ἐκ παραδρομῆς δέν εἰσέπραξε τήν εἰσφορά κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων, νά τήν ἀπαιτήσει μεταγενεστέρως ἐντός τῆς ἐνδεχομένως ἰσχυούσης καί προβλεπομένης ἀπό τήν ἐθνική νομοθεσία προθεσμίας παραγραφῆς.

Οἱ «τελωνειακές διατυπώσεις» συνίστανται στήν προσκόμιση τῆς ἀδείας ἐξαγωγῆς στό τελωνεῖο (ἄρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχεῖο 6 τοῦ κανονισμοῦ 1373/70). Ἡ ἄδεια ἐξαγωγῆς θεωρεῖται ὡς χρησιμοποιηθεῖσα ἀφ' ἧς προσεκομίσθη στό τελωνειακό γραφεῖο καί τό τελευταῖο ἐδέχθη τήν πράξη πού ἐμφαίνει τήν πρόθεση πρός ἐξαγωγή. Κατά τά λοιπά, ἡ συμπλήρωση τῶν διατυπώσεων δέν περιλαμβάνει καί τήν ὑλική διέλευση τῶν ἐμπορευμάτων, πού ἐδηλώθησαν ὡς ἐξαγόμενα, ἀπό τά κοινοτικά σύνορα· τά ἐμπορεύματα αὐτά δύνανται νά παραμείνουν ὑπό τελωνειακό ἔλεγχο μέχρι τῆς ἐξόδου τους ἀπό τήν Κοινότητα (ἄρθρο 15, παράγραφος 5, στοιχεῖο 6 τοῦ κανονισμοῦ 1373/70). Ὑπό τίς περιστάσεις αὐτές, ἡ ἐπίδικη διάταξη πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ ὑπό τήν ἔννοια ὅτι ἀποβλέπει νά καθορίσει ἐνωρίτερα τόν χρόνο κατά τόν ὁποῖο ἡ ἁρμοδία ἀρχή τοῦ Κράτους μέλους δύναται νά ἀπαιτήσει τήν εἰσφορά, δηλαδή κατά τόν χρόνο τῆς προσκομίσεως τῆς ἀδείας ἐξαγωγῆς στό τελωνεῖο, ἔστω καί ἄν ἡ ἐξαγωγή δέν ἔχει ἀκόμα πραγματοποιηθεῖ ὑλικῶς. Κατά συνέπεια, ἡ προσκόμιση τοῦ τίτλου ἐξαγωγῆς, ἐκτός τοῦ ὅτι, συνήθως, προσδιορίζει τήν ἐφαρμοστέα εἰσφορά, προσδιορίζει ἐπίσης καί τό χρονικό σημεῖο κατά τό ὁποῖο πρέπει νά καταβληθεῖ ἡ εἰσφορά αὐτή.

Οὔτε ἀπό τήν γραμματική, οὔτε ἀπό τήν λογική, οὔτε ἀπό τήν συστηματική ἑρμηνεία τῆς ἐπιδίκου διατάξεως συνάγεται ἐπιχείρημα ὑπέρ τῆς ἐκπτώσεως ἀπό τό δικαίωμα. Τό γεγονός ὅτι τό Κράτος μέλος εἶναι ἁρμόδιο νά ἀπαιτήσει τό ὀφειλόμενο ποσό, μέχρις ἑνός ὡρισμένου χρονικοῦ σημείου «τό ἀργότερο» δέν σημαίνει ὅτι, ἄν αὐτό δέν συμβεῖ, τό Κράτος μέλος χάνει ἔναντι τῶν ἰδιωτῶν τό δικαίωμα καί τό καθῆκον νά ἀπαιτήσει τό ὀφειλόμενο ποσό. Ἐξ ἄλλου, ναί μέν ἡ ἔκφραση «τό ἀργότερο» ἐκφράζει σαφῶς τήν πρόθεση νά μή καθυστερεῖται ἡ εἴσπραξη τῆς εἰσφορᾶς, ἡ χρήση της ὅμως θά ἀπεδεικνύετο συγχρόνως ὡς μή ὀρθή, καθ' ὅσον δέν θά ἠδύνατο νά ἀνευρεθεῖ στήν ἐπίδικη κανονιστική ρύθμιση ἄλλο προγενέστερο χρονικό σημεῖο, κατά τό ὁποῖο καθίσταται ἀπαιτητό τό ὀφειλόμενο ποσό. Αὐτό ἐπιβεβαιώνει ὅτι ἡ ἔκφραση σημαίνει «χωρίς καθυστέρηση», δηλαδή ἀμέσως κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων.

Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῆς 21ης Ἀπριλίου 1970, περί τῶν ἰδίων πόρων τῆς Κοινότητος, τά Κράτη μέλη εἰσπράττουν ἐπίσης τίς εἰσφορές «σύμφωνα μέ τίς ἐθνικές νομοθετικές, κανονιστικές καί διοικητικές διατάξεις», κατά τό 1972 δέ, ἡ διαδικασία μερικῆς ἐναρμονίσεως τῶν διατάξεων αὐτῶν δέν εἶχε κἄν ἀρχίσει. Γιά τόν λόγο αὐτό, ὅπως τό Δικαστήριο ἐδέχθη ἐπανειλημμένως, λόγου χάριν, στίς συνεκδικασθεῖσες ὑποθέσεις 66, 127 καί 128/79 (Salumi κ.λ. Racc. 1980 σ. 1237), «στήν ἐσωτερική ἔννομη τάξη τῶν Κρατῶν μελῶν, ἐναπόκειται ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχουν ἐπ' αὐτοῦ διατάξεις κοινοτικοῦ δικαίου ὁ καθορισμός τῶν λεπτομερειῶν καί ὅρων τῆς εἰσπράξεως τῶν κοινοτικῶν οἰκονομικῶν ἐπιβαρύνσεων γενικῶς καί τῶν γεωργικῶν εἰσφορῶν εἰδικότερα». Ἑπομένως, μία κοινοτική διάταξη, ἡ ὁποία, χωρίς καμμία δικαιολογία, θά προέβλεπε ἔκπτωση, ὡς πρός τήν ἐξουσία τοῦ δημοσίου πρός εἴσπραξη ὀφειλῆς θά ἦταν ἐντελῶς ἀνεξήγητη. Ἐπί πλέον, μιά τέτοια ἔκπτωση θά ἀπετέλει ἐξαίρεση καί θά ἀπέκλινε ἀπό τίς ἰσχύουσες στά διάφορα Κράτη μέλη ἀρχές περί εἰσπράξεως τῶν ὀφειλῶν. Κατά συνέπεια, μιά κοινοτική κανονιστική ρύθμιση, μέ τήν ὁποία, σκοπεῖται ἡ πρόβλεψη μιᾶς τέτοιας ἐκπτώσεως, θά ἔπρεπε νά περιλαμβάνει σαφῆ καί ρητή σχετική διάταξη, πράγμα πού δέν συμβαίνει ἐν προκειμένῳ στήν κυρία ὑπόθεση.

3. Παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς

Κατά τήν Ἐπιτροπή, ὁ ὅρος «τό ἀργότερο» δέν χρησιμοποιεῖται γιά νά ἐκφράσει κάποια μορφή ἀπωλείας τοῦ δικαιώματος ἀπαιτήσεως ὀφειλῆς τοῦ δημοσίου σέ συ-

γκεκριμένο χρονικό σημεῖο, ἀλλά ὅτι, τό χρονικό σημεῖο τοῦ καθορισμοῦ καί, συνεπῶς, τοῦ ἀπαιτητοῦ τῆς ὀφειλῆς, δύναται νά τοποθετεῖται καί πρό τῆς ἡμερομηνίας τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων, ὅπως ἄλλωστε συμβαίνει συνήθως. Εἶναι φανερό ὅτι ἡ ἐκκαθάριση καί ἡ κατά κυριολεξία εἴσπραξη τῆς εἰσφορᾶς, δηλαδή ἡ καταβολή της, δύνανται νά γίνουν σέ μεταγενέστερο στάδιο, σύμφωνα μέ μή ἀμφισβητούμενη ἀρχή τοῦ δημοσιονομικοῦ δικαίου.

Ὅταν ἡ κοινοτική, κανονιστική ρύθμιση προβλέπει τήν καταβολή εἰσφορῶν λόγω ἐξαγωγῆς, τό γεγονός ὅτι ὁ ἐπιχειρηματίας δέν ἔχει γνώση τῶν ὑποχρεώσεών του, ἤ δέν ἐπληροφορήθη σχετικῶς, δέν ἐμποδίζει τήν γένεση τῆς φορολογικῆς ὀφειλῆς εἰς βάρος του, ἡ ὁποία δέν δύναται νά ἐξαρτηθεῖ ἀπό ὑποκειμενικούς καί μεταβλητούς παράγοντες, χωρίς νά συνεπιφέρει ματαίωση τῶν στόχων οἰκονομικῆς πολιτικῆς πού ἐπιδιώκει ἡ ἐφαρμογή τῶν εἰσφορῶν λόγω ἐξαγωγῆς. Ἐξ ἄλλου ἄν γίνει δεκτό ὅτι ἀπόλυται ἡ ἐξουσία ἀπαιτήσεως τῆς φορολογικῆς ὀφειλῆς ἐπειδή ὁ ἁρμόδιος διοικητικός ὑπάλληλος δέν ἐζήτησε συγχρόνως τήν καταβολή της, αὐτό θά ἐσήμαινε τήν δημιουργία ἐντελῶς ἀδικαιολογήτων διακρίσεων.

Ἡ ἀπώλεια δικαιώματος εἶναι ἄγνωστη στόν τελωνειακό τομέα, ἐνῶ ἡ παραγραφή ἔχει ἐφαρμογή γιά τούς πολύ γνωστούς λόγους τῆς ἀσφαλείας τῶν ἐννόμων σχέσεων. Τό ὅτι μία ὀφειλή εἶναι ἀπαιτητή δέν σημαίνει ὅτι, ὁ δανειστής ὀφείλει νά ζητήσει τήν καταβολή της, ἐπί ποινῇ ἀπωλείας τοῦ δικαιώματος, ἀλλά μόνο ὅτι δύναται νά ζητήσει τήν καταβολή της ἐντός τῶν ὁρίων τῶν περί παραγραφῆς προθεσμιῶν.

Ἐλλείψει σχετικοῦ κοινοτικοῦ κανόνος, ἐφαρμόζεται τό ἐθνικό δίκαιο, ὅσον ἀφορᾶ τίς διαδικασίες εἰσπράξεως τῶν συνεισφορῶν καί, ἰδίως, τά ἀποτελέσματα τῆς παραγραφῆς. Αὐτή ἦταν ἡ κατάσταση κατά τόν χρόνο τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν τῆς κυρίας ὑποθέσεως.

Μόλις μέ τήν θέσπιση τοῦ κανονισμοῦ 1697/79 τῆς 24ης Ἰουλίου 1979 (GU L 197, σ. 1), πού ἐτέθη σέ ἰσχύ τήν 1η Ἰουλίου 1980, τό Συμβούλιο ἔλυσε τό πρόβλημα τῆς «ἐκ τῶν ὑστέρων» εἰσπράξεως τῶν εἰσαγωγικῶν καί ἐξαγωγικῶν δασμῶν, πού δέν εἶχαν ἐπιβληθεῖ στόν ὑπόχρεο, σχετικά μέ τά ἐμπορεύματα, τά ὁποῖα εἶχαν δηλωθεῖ ὑπό τελωνειακό καθεστώς πού συνεπήγετο τήν ὑποχρέωση καταβολῆς τῶν δασμῶν αὐτῶν.

Ἡ Ἐπιτροπή προτείνει τήν ἀκόλουθη ἀπάντηση:

«Ἡ ἔκφραση "τό ἀργότερο" πού περιέχεται στήν δεύτερη περίοδο τοῦ ἄρθρου 3 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1076/72 ὑποδηλώνει ὅτι ἡ ὑποχρέωση καταβολῆς τῆς εἰσφορᾶς λόγω ἐξαγωγῆς γεννᾶται κανονικῶς εἰς βάρος τοῦ ἐπιχειρηματία, τήν ἡμέρα τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων· δύναται πάντως νά γεννηθεῖ καί σέ χρόνο προγενέστερο. Καί στίς δύο περιπτώσεις, πρόκειται γιά τό ἀρχικό χρονικό σημεῖο, κατά τό ὁποῖο ἡ τελωνειακή ὀφειλή καθίσταται ἀπαιτητή, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι, ἀπό τοῦ σημείου αὐτοῦ, ἡ ἁρμοδία ἀρχή δύναται νά προβεῖ στήν εἴσπραξή της.»

III — Προφορική διαδικασία

Ἡ ἰταλική κυβέρνηση, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Avvocato dello Stato I. M. Braguglia, καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν G. Berardis, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας, ἀνέπτυξαν τίς προφορικές τους παρατηρήσεις κατά τήν συνεδρίαση τῆς 4ης Φεβρουαρίου 1982.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του κατά τήν συνεδρίαση τῆς 1ης Ἀπριλίου 1982.

Σκεπτικό

1 Μέ διάταξη τῆς 25ης Μαΐου 1981, πού περιῆλθε στό Δικαστήριο στίς 2 Ἰουλίου 1981, τό Tribunale τῆς Γένοβας ὑπέβαλε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ἐρώτημα ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 3 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1076/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 25ης Μαΐου 1972, περί τῶν λεπτομερειῶν ἐφαρμογῆς τῶν εἰσφορῶν ἐξαγωγῆς στόν τομέα τῆς ζάχαρης καί περί τροποποιήσεως τοῦ κανονισμοῦ 2637/70 (GU L 121, σ. 22).

2 Ἡ κυρία δίκη ἀφορᾶ τήν εἴσπραξη τῆς κοινοτικῆς εἰσφορᾶς λόγω ἐξαγωγῆς στήν Ἑλβετία, μεταξύ Αὐγούστου καί Δεκεμβρίου 1974, ὁρισμένων παρτίδων κατεργασμένης ζάχαρης ἀπό τήν ἐπιχείρηση Provveditorie Marittime San Giacomo, προμηθεύτρια πλοίων τῆς γραμμῆς τῆς ναυτιλιακῆς ἐπιχειρήσεως «Italia». Ἀρχικῶς, τό ἐμπόρευμα προωρίζετο γιά τόν ἐφοδιασμό πλοίων καί εἶχε ἀποθηκευθεῖ στήν ἐλεύθερη ἰδιωτική ἀποθήκη τῆς ἐναγούσης στήν Γένοβα-Rivarolo.

3 Κατά τόν χρόνο τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἐξαγωγῆς αὐτῆς, δηλαδή κατά τήν συμπλήρωση τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων, δέν εἰσεπράχθη εἰσφορά. Ἐν συνεχεία, ὅμως, τόν Ἰανουάριο 1975, τό τελωνεῖο τῆς Γένοβας ἐκάλεσε τήν ἐνάγουσα νά καταβάλει τήν εἰσφορά, ἰσχυριζόμενο ὅτι, ἐκ παραδρομῆς δέν εἶχε εἰσπραχθεῖ καμμία εἰσφορά.

4 Ὁ κανονισμός 1009/67 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 18ης Δεκεμβρίου 1967, περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τῆς ζάχαρης (GU 308, σ. 1) προβλέπει, στό ἄρθρο 16 παράγραφος 1, ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό 607/72 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 23ης Μαρτίου 1972 (GU L 75, σ. 4) ὅτι:

«Ὅταν ἡ τιμή cif τῆς λευκῆς ζάχαρης ἤ τῆς ἀκατέργαστης ζάχαρης εἶναι ἀνώτερη ἀπό τήν τιμή κατωφλίου εἰσπράττεται, κατά τήν ἐξαγωγή τοῦ συγκεκριμένου προϊόντος, εἰσφορά ἴση πρός τήν διαφορά τῶν δύο αὐτῶν τιμῶν.

Ὅταν ὑπάρχει κίνδυνος ὁ ἐφοδιασμός σέ ζάχαρη τοῦ συνόλου ἤ μιᾶς ἀπό τίς περιοχές τῆς Κοινότητος νά μήν ἐξασφαλίζεται πλέον σέ ἐπίπεδο τιμῆς μέσα στό ὅριο τῆς τιμῆς κατωφλίου, δύναται νά προβλέπεται ἡ ἐπιβολή εἰδικῆς εἰσφορᾶς λόγω ἐξαγωγῆς τοῦ ἐν λόγω προϊόντος. Σέ περίπτωση ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων

τοῦ παρόντος ἐδαφίου, δέν ἔχουν ἐφαρμογή οἱ διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἐδαφίου» (Ὁ κανονισμός 3330/74 ἐγκατέλειψε τήν διάκριση μεταξύ εἰσφορᾶς καί εἰδικῆς εἰσφορᾶς).

«Πλήν ἀντιθέτων διατάξεων, θεσπιζομένων ἀπό τό Συμβούλιο κατά τήν προβλεπομένη στήν παράγραφο 3 διαδικασία, ἡ πρός εἴσπραξη εἰσφορά ἤ εἰδική εἰσφορά, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, εἶναι ἐκείνη πού ἰσχύει τήν ἡμέρα τῆς ἐξαγωγῆς.»

Οἱ εἰσφορές αὐτές εἶχαν ὡς σκοπό νά ἐξασφαλίσουν στήν Κοινότητα ἐπαρκῆ ἐφοδιασμό σέ ζάχαρη, ἀποθαρρύνοντας τίς ἐξαγωγές σέ περιόδους, κατά τίς ὁποῖες οἱ αὐξήσεις τῶν διεθνῶν τιμῶν τίς καθιστοῦσαν ἐλκυστικές.

5 Ἐπί πλέον, ὁ προαναφερθείς κανονισμός 1076/72 τῆς Ἐπιτροπῆς καθώρισε τίς λεπτομέρειες ἐφαρμογῆς τῶν ἀνωτέρω εἰσφορῶν λόγω ἐξαγωγῆς. Στό ἄρθρο 3 ὁρίζει ὅτι:

«1. Ἐκτός τῶν περιπτώσεων ὅπου ἡ εἰδική εἰσφορά λόγω ἐξαγωγῆς προσδιορίζεται στό πλαίσιο διαγωνισμοῦ, οἱ ἀναφερόμενες στό ἄρθρο 1 εἰσφορές εἶναι ἐκεῖνες πού ἰσχύουν τήν ἡμέρα τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων, στίς ὁποῖες ἀναφέρεται τό ἄρθρο 8, παράγραφος 2, δεύτερο ἐδάφιο, στοιχείο 6 τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1373/70.

2. Οἱ εἰσφορές εἰσπράττονται ἀπό τό Κράτος μέλος, στό ἔδαφος τοῦ ὁποίου συμπληρώνονται οἱ ἀναφερόμενες στήν παράγραφο 1 διατυπώσεις. Καθίστανται δέ ἀπαιτητές τό ἀργότερο κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐν λόγω διατυπώσεων.»

6 Ἡ ἐπιχείρηση San Giacomo προσέφυγε κατά τῶν πράξεων τοῦ τελωνείου στό Tribunale τῆς Γένοβας τό ὁποῖο ὑπέβαλε στό Δικαστήριο τό ἐρώτημα:

«Ποιά εἶναι ἡ ἀκριβής ἔννοια τῆς ἐκφράσεως «τό ἀργότερο», εἰδικότερα δέ ἡ ἔκφραση αὐτή ἀναφέρεται στό χρονικό σημεῖο τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ποσοῦ τῆς εἰσφορᾶς, ἤ μήπως στό ἀρχικό ἤ τό τελικό χρονικό σημεῖο τοῦ κατά κυριολεξία ἀπαιτητοῦ (χαρακτήρας μιᾶς ὀφειλῆς τῆς ὁποίας τήν ἄμεση ἐκτέλεση δύναται νά ἀπαιτήσει ὁ δανειστής);»

7 Οἱ εἰσφορές πού ἀναφέρονται στούς ἀνωτέρω κανονισμούς εἶναι οἱ ἰσχύουσες κατά τήν ἡμέρα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων, ἡ ὁποία ὁρίζεται στό ἄρθρο 15 παράγραφος 5 τοῦ κανονισμοῦ 1373/70 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 10ης Ἰουλίου 1970, περί κοινῶν λεπτομερειῶν ἐφαρμογῆς τοῦ καθεστῶτος τῶν

ἀδειῶν εἰσαγωγῆς, ἐξαγωγῆς καί προκαθορισμοῦ, γιά τά γεωργικά προϊόντα πού ὑπόκεινται σέ καθεστώς ἐνιαίων τιμῶν (GU L 158, σ. 1), ὡς ἡ ἡμέρα

«... κατά τήν ὁποία ἡ τελωνειακή ἀρχή δέχεται τήν πράξη μέ τήν ὁποία ὁ δηλῶν ἐκφράζει τήν βούλησή του νά ἐξαγάγει τά ἐν λόγω προϊόντα ... ἤ νά τά θέσει ὑπό τελωνειακό ἔλεγχο ...».

8 Ἡ ἐνάγουσα ἀντλεῖ ἐπιχείρημα ἀπό τό ἄρθρο 3 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1076/72, κατά τό ὁποῖο «οἱ εἰσφορές καθίστανται ἀπαιτητές τό ἀργότερο κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων» καί ἀπό τήν προμνημονευθεῖσα παράγραφο 5 τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ κανονισμοῦ 1373/70, γιά νά καταλήξει στό συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐν λόγω εἰσφορά ἔπρεπε νά εἰσπραχθεῖ κατά τόν χρόνο τῆς καταθέσεως τῆς αἰτήσεως χορηγήσεως ἀδείας ἐξαγωγῆς. Ἡ ἐκ μέρους τῶν τελωνειακῶν ἀρχῶν παράλειψη τῆς ἀσκήσεως τοῦ δικαιώματος εἰσπράξεως τῆς εἰσφορᾶς ἔχει ὡς συνέπεια, δυνάμει τῶν προαναφερθεισῶν κοινοτικῶν διατάξεων, τήν ἀπώλεια τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ.

9 Ἡ Amministrazione delle Finanze dello Stato εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἡ εἴσπραξη τελωνειακῶν δασμῶν ἤ εἰσφορῶν ἀποτελεῖ φάση μεταγενέστερη τῆς ἐκ μέρους τῶν τελωνειακῶν ἀρχῶν ἀποδοχῆς τῆς δηλώσεως εἰσαγωγῆς ἤ ἐξαγωγῆς. Ἀποκλείει τό ὅτι ἡ ἐπίδικη κοινοτική διάταξη εἰσάγει ἀποκλειστική προθεσμία, πού ἀπαγορεύει στήν ἁρμοδία ἀρχή τοῦ Κράτους μέλους νά ἀπαιτήσει τό ποσό τῆς εἰσφορᾶς, τό ὁποῖο, ἐκ παραδρομῆς, δέν εἰσεπράχθη κατά τόν χρόνο τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων.

10 Κατά τήν ἄποψη τῆς ἰταλικῆς κυβερνήσεως καί τῆς Ἐπιτροπῆς, πού κατέθεσαν παρατηρήσεις στό Δικαστήριο, ἡ παράγραφος 2 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ κανονισμοῦ 1076/72 δέν δύναται νά ἑρμηνευθεῖ ὑπό τήν ἔννοια ὅτι, ἄν δέν ἔγινε χρήση τοῦ δικαιώματος εἰσπράξεως τῆς εἰσφορᾶς κατά τήν συμπλήρωση τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων, ἐπέρχεται ἔκπτωση ἀπό τό δικαίωμα αὐτό ἀποκλείουσα μεταγενέστερη εἴσπραξη.

11 Αὐτή εἶναι ἡ προσήκουσα ἑρμηνεία. Πρῶτον, αὐτή ἡ ἴδια ἡ διατύπωση τῆς ἐπιδίκου κοινοτικῆς διατάξεως δέν ὁδηγεῖ στό συμπέρασμα ὅτι ἡ ἔκφραση «τό ἀργότερο» πού περιέχει, σημαίνει ἀπώλεια τῆς τελωνειακῆς ἀπαιτήσεως σέ μία συγκεκριμένη στιγμή. Τό συμπέρασμα αὐτό θά ἠδύνατο νά συναχθεῖ μόνο ἐάν τό ἐπίδικο κείμενο προέβλεπε ρητῶς τήν ἔννοια τῆς ἀπωλείας τοῦ δικαιώματος καί περιεῖχε σαφῆ καί ρητή σχετική διάταξη.

12 Ἐξ ἄλλου, ἡ ἔκφραση «τό ἀργότερο» ἀναφέρεται σαφῶς ὄχι στήν εἴσπραξη τῆς ἀπαιτήσεως, ἀλλά στό ἀπαιτητό αὐτῆς, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ τήν καθοριστική ἔννοια γιά τήν κατανόηση τῆς ἐπιδίκου διατάξεως. Ἡ στιγμή τοῦ καθορισμοῦ ἄρα καί τοῦ ἀπαιτητοῦ τῆς ὀφειλῆς, δύναται πράγματι νά τοποθετεῖται καί πρό τῆς ἡμερομηνίας τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων. Ἄλλωστε αὐτό συμβαίνει συνήθως, ὅπως ὑπογραμμίζουν ἡ Ἐπιτροπή καί ἡ ἰταλική κυβέρνηση.

13 Ἡ ἔκφραση «ἀπαιτητή τό ἀργότερο» πού περιέχεται στήν ἐπίδικη διάταξη πρέπει, ἐπομένως, νά ἑρμηνεύεται ὄχι κατά τήν ἔννοια ὅτι συνεπάγεται ἀπώλεια δικαιώματος, ἀλλά ὅτι ἀποκτᾶ νόημα στήν περίπτωση πού ὁ χρόνος τοῦ καθορισμοῦ, συνεπῶς καί τοῦ ἀπαιτητοῦ τῆς ὀφειλῆς, τοποθετεῖται πρό τῆς ἡμερομηνίας τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων. Ἄρα, ἡ ἐκκαθάριση καί ἡ κατά κυριολεξία εἴσπραξη τῆς εἰσφορᾶς, δηλαδή ἡ καταβολή της, δύνανται νά γίνουν μεταγενεστέρως.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

14 Τά ἔξοδα στά ὁποῖα ὑπεβλήθησαν ἡ ἰταλική κυβέρνηση καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, οἱ ὁποῖες κατέθεσαν παρατηρήσεις στό Δικαστήριο, δέν ἀποδίδονται. Δεδομένου ὅτι ἡ διαδικασία ἔχει ὡς πρός τούς διαδίκους τῆς κυρίας δίκης τόν χαρακτῆρα παρεμπίπτοντος, πού ἀνέκυψε ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου, σ' αὐτό ἐναπόκειται νά ἀποφασίσει γιά τά δικαστικά ἔξοδα.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρῶτο τμῆμα)

κρίνοντας ἐπί τοῦ ἐρωτήματος πού τοῦ ὑπέβαλε, μέ διάταξη τῆς 25ης Μαΐου 1981, τό Tribunale τῆς Γένοβας, ἀποφαίνεται:

Ἡ ἔκφραση «ἀπαιτητή τό ἀργότερο» πού περιέχεται στό ἄρθρο 3 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1076/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 25ης Μαΐου 1972, περί τῶν λεπτομερειῶν ἐφαρμογῆς τῶν εἰσφορῶν· λόγω ἐξαγωγῆς στόν τομέα τῆς ζάχαρης καί περί τροποποιήσεως τοῦ κανονισμοῦ 2637/70 (GU L 121, σ. 22) πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ ὄχι ὑπό τήν ἔννοια ὅτι συνεπάγεται ἀπώλεια δικαιώματος, ἀλλά ὅτι ἀποκτᾶ νόημα στήν περίπτωση πού ὁ χρόνος τοῦ καθο-

ρισμοῦ, συνεπῶς καί τοῦ ἀπαιτητοῦ τῆς ὀφειλῆς, τοποθετεῖται πρό τῆς ἡμερομηνίας τῆς συμπληρώσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων. Ἄρα, ἡ ἐκκαθάριση καί ἡ κατά κυριολεξία εἴσπραξη τῆς εἰσφορᾶς, δηλαδή ἡ καταβολή της, δύνανται νά γίνουν μεταγενεστέρως.

Bosco O'Keeffe Koopmans

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο στίς 27 Μαΐου 1982.

Κατ' ἐντολή τοῦ γραμματέως

H. A. Rühl

Κύριος ὑπάλληλος διοικήσεως

Ὁ πρόεδρος τοῦ πρώτου τμήματος

G. Bosco

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ GERHARD REISCHL ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΤΗΝ 1η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1982 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Τό ἄρθρο 16 τοῦ κανονισμοῦ 1009/67 περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς ζαχάρεως (ABl. 308 τῆς 18ης Δεκεμβρίου 1967, σ. 1), ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό 607/72 (ABl. L 75 τῆς 28ης Μαρτίου 1972, σ. 4) ὁρίζει ὅτι ἄν ἡ τιμή cif τῆς λευκῆς ἤ τῆς ἀκατέργαστης ζάχαρης, ἡ ὁποία καθορίζεται ἀπό τήν Ἐπιτροπή, σύμφωνα μέ τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 784/68 (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 03/003, σ. 68) εἶναι ὑψηλότερη τῆς τιμῆς κατωφλίου, δηλαδή τῆς καθοριζομένης βάσει τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ κανονισμοῦ 1009/67, εἰσπράττεται εἰσφορά λόγω ἐξαγωγῆς τοῦ ἀνωτέρω προϊόντος, ἴση μέ τήν διαφορά μεταξύ τῶν ἐν λόγω τιμῶν. Τό ἄρθρο 16 ὁρίζει ἐπίσης ὅτι, ὅταν ὁ ἐφοδιασμός σέ ζάχαρη τῆς Κοινότητος ἤ ὁποιασδήποτε περιοχῆς της δέν εἶναι πλέον δυνατός σέ τιμές ἐντός τῶν ὁρίων τῆς τιμῆς κατωφλίου, δύναται νά θεσπισθεῖ *εἰδική* εἰσφορά ἐπί τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ προϊόντος αὐτοῦ, ὁπότε ἡ ἀνωτέρω εἰσφορά δέν ἐπιβάλλεται. Τό ἄρθρο αὐτό ὁρίζει περαιτέρω ὅτι: «Ἐκτός ἄν τό Συμβούλιο ὁρίσει ἄλλως... ἡ εἰσπραττομένη εἰσφορά ἤ ἡ

1 — Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά.